

Sygn. akt I ACa 220/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Ducki
Sędziowie:	SSA Robert Jurga SSA Marek Boniecki (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa M. G.

przeciwko (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 22 grudnia 2014 r. sygn. akt I C 601/14

oddala apelację.

Sygn. akt I ACa 220/15

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 5 maja 2015 r.

Powód M. G. domagał się uchylenia uchwały Rady Nadzorczej pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. nr (...), podjętej w dniu 25 marca 2014 r. w przedmiocie wykluczenia powoda z członkostwa w Spółdzielni, kwestionując wskazane w uchwale powody wykluczenia.

Pozwana Spółdzielnia wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc, że naruszenia statutu Spółdzielni polegające na samowolnej przeróbce instalacji centralnego ogrzewania w lokalu i jednym z pomieszczeń wspólnych, nieuregulowanie kwoty dopłaty do kosztów CO, przeróbka zasilania elektrycznego oraz nieudostępnienie lokalu w celu przeglądu, uzasadniały wykluczenie powoda ze Spółdzielni.

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu uchylił uchwałę Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. z dnia 25 marca 2014r nr (...) w sprawie wykluczenia powoda ze Spółdzielni oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda koszty procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód jest członkiem (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. i zajmuje lokal mieszkalny przy ul. (...). W dniu 15 stycznia 2013 r. pozwana wystosowała do powoda pismo wzywające go do przywrócenia instalacji centralnego ogrzewania do stanu pierwotnego w mieszkaniu zajmowanym przez powoda zgodnie z dokumentacją projektową mieszkania w terminie do 31 stycznia 2013 r., a to wobec samowolnej przeróbki instalacji centralnego ogrzewania z demontażem grzejników w całym mieszkaniu. Pismem z dnia 5 lutego 2013 r. pozwana spółdzielnia zwróciła się do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w N. o przeprowadzenie kontroli i wydanie stosownej decyzji w związku ze stwierdzeniem usunięcia grzejników i przeróbki instalacji c.o. przez powoda w lokalu mieszkalnym stanowiącym jego odrębną własność. W piśmie podniesiono, że zachodzą obawy, iż samowolna przeróbka instalacji c.o. w lokalu mieszkalnym powoda może być zagrożeniem dla bezpieczeństwa mienia wspólnego współwłaścicieli budynku i powodować straty ciepła z powodu niedogrzenia lokalu oraz nadmiernie szybkie zużycie się substancji budowlanej. Pismem z dnia 26 marca 2013 r. skierowanym do pozwanej spółdzielni (...) w N. poinformowała, że nie wyrażała zgody na wykonanie instalacji zasilania energetycznego napięciem 240/380 V w mieszkaniu przy ul. (...). W dniu 28 stycznia 2014 r. do pozwanej spółdzielni wpłynął wniosek kierownika Zespołu Administracji (...) o wykluczenie powoda z członkostwa GSM w N.. Jako uzasadnienie wskazano dokonanie przez powoda w 2012 r. samowolnej przeróbki instalacji centralnego ogrzewania z demontażem grzejników, nieuregulowanie dopłaty do kosztów c.o. (rozliczenie metodą szacunkową), przeróbki instalacji c.o. w pomieszczeniu wspólnego użytku, przerobienie zasilania 3 fazowego ze skrzynki elektryczno-licznikowej poprzez przeprowadzenie jej w korytkach (...), co mogło spowodować zagrożenie życia mieszkańców. Na posiedzeniu Komisji Mieszkaniowo-Samorządowej w dniu 19 lutego 2014 r. został pozytywnie zaopiniowany wniosek w sprawie wykluczenia powoda z członkostwa ze spółdzielni. Pismem z dnia 20 lutego 2014 r. powód został powiadomiony przez zarząd pozwanej spółdzielni o skierowaniu do Rady Nadzorczej wniosku o wykluczeniu go ze spółdzielni. W dniu 25 marca 2014 r. Rada Nadzorcza (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. podjęła uchwałę nr (...)o wykluczeniu ze Spółdzielni powoda. Jako podstawę wykluczenia wskazano przepisy art. 24 § 1 § 2 i § 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze i postanowienia § 9 pkt. 1, 9, 11 i § 16 ust. 2 lit. a statutu Spółdzielni. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że podstawą wykluczenia jest naruszenie przez powoda ww. postanowień statutu, regulaminów oraz innych uchwał organów spółdzielni, a w szczególności przez to, iż używa lokal w sposób sprzeczny z jego przeznaczeniem, zaniedbuje obowiązki dopuszczając do powstania szkód, niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego korzystania przez mieszkańców, nie udostępnia lokalu w celu dokonania okresowego oraz doraźnego stanu wyposażenia technicznego lokalu. Pismem z dnia 27 marca 2014 r. Rada Nadzorcza (...) Spółdzielni Mieszkaniowej poinformowała powoda o podjętej w dniu 25 marca 2014 r. uchwale o wykluczeniu powoda ze Spółdzielni. Decyzją nr (...) z dnia 13 marca 2014 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w N. odstąpił od nałożenia na powoda obowiązku wykonania określonych czynności lub robót budowlanych celem doprowadzenia wykonanych robót budowlanych obejmujących demontaż grzejników centralnego ogrzewania oraz zaślepienie korkami istniejących przewodów instalacji centralnego ogrzewania w lokalu mieszkalnym nr (...) w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. (...) w N. – do stanu zgodnego z prawem. Podstawą wydania decyzji była przedłożona przez powoda – na żądanie (...) w N. – ocena/ekspertyza techniczna instalacji c.o. budynku (...)w N. sporządzona przez inż. M. O., z treści której wynika, że zmiana systemu ogrzewania mieszkania nr (...) nie ma wpływu na straty ciepłe względem sąsiednich mieszkań. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że z treści przedłożonego opracowania nie wynika, że zachodzi konieczność wykonywania jakichkolwiek robót budowlanych. Decyzja ta została utrzymana w mocy decyzją nr (...) z dnia 17 października 2014 r. (...) Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w K.. Od tej decyzji strona pozwana złożyła skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K.. Wyrokiem z dnia 20 maja 2014 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w sprawie IC 592/14upr. zasądził od powoda na rzecz pozwanej spółdzielni kwotę 777,88 zł jako należność z tytułu ogrzewania jego lokalu, wyrok ten został zmieniony przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 10 września 2014 w sprawie III Ca 410/14 w ten sposób, że powództwo spółdzielni zostało oddalone.

Sąd Okręgowy w ustalonym stanie faktycznym uznał powództwo za uzasadnione w świetle art. 24 §2 prawa spółdzielczego. Przyjęto, że zakres kognicji sądu badającego powództwo o uchylenie uchwały w przedmiocie wykluczenia ze spółdzielni jest ograniczony jedynie do przyczyn wykluczenia, które wyraźnie zostały wymienione w treści uchwały, w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 24 §5 prawa spółdzielczego. Przedmiotem badania w rozpoznawanej sprawie była uchwała Rady Nadzorczej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N., jaka zapadła na posiedzeniu w dniu 25 marca 2014 r. W ramach badania kwestii formalnych wydanej uchwały przede wszystkim należało zbadać, czy uchwała ta posiada uzasadnienie. Brak tego elementu uniemożliwił bowiem zweryfikowanie decyzji organu spółdzielni pod względem merytorycznej zasadności. Zdaniem Sądu pierwszej instancji ogólnikowa treść uzasadnienia zaskarżonej uchwały nie pozwalała na jednoznaczne wnioski co do tego, jakie konkretnie zdarzenia stały się podstawą wykluczenia powoda z członkostwa. Uzasadnienie uchwały jako podstawę wykluczenia powoda ze spółdzielni powołało przepisy postanowień statutu pozwanej spółdzielni, tj. § 9 pkt. 1, 9, 11 oraz § 16 ust. 2 lit. a. Tak ogólnikowe powody wykluczenia zawarte w uzasadnieniu uchwały, które sprowadzały się do powtórzenia przepisów postanowień statutowych nie pozwalały w ocenie Sądu Okręgowego na zweryfikowanie, jakiego rodzaju zachowania powoda są używaniem lokalu w sposób sprzeczny z jego przeznaczeniem, poprzez jakie zaniedbania powód dopuszcza się do powstania szkód i jakich szkód, w jaki sposób i jakie niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego użytku mieszkańców, kiedy i w jakich okolicznościach nie udostępnił lokalu w celu dokonania okresowego oraz doraźnego przeglądu stanu technicznego. W okolicznościach tych Sąd nie miał możliwości zweryfikowania zdarzeń wynikających z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa powoda przy wymogu, że dążenia spółdzielni do zmiany postępowania okazały się bezskuteczne. Bezsprzeczne w sprawie było, że powód dokonał demontażu grzejników centralnego ogrzewania bez zgody spółdzielni, ale w toczącym się postępowaniu administracyjnym nie nałożono na powoda żadnych obowiązków i postępowanie to wykazało, że zmiana systemu ogrzewania mieszkania powoda z wodno-grzejnikowego c.o. na elektryczny nie ma wpływu na straty ciepłe względem sąsiednich mieszkań. O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 98 k.p.c.

Wyrok powyższy zaskarżyła w całości apelacją strona pozwana, zarzucając: 1) naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 24 §1 i 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1443) w zw. z postanowieniami § 9 pkt. 1, 9, 11 i §16 ust. 2 lit. a statutu Spółdzielni przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w efekcie błędne przyjęcie, iż istnieją podstawy do uchylenia uchwały Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni nr (...)z dnia 25 marca 2014 r. o wykluczeniu powoda ze Spółdzielni, z uwagi na fakt, że zaskarżona uchwała nie zawiera wymaganego przepisami prawa uzasadnienia, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia ww. przepisu winna prowadzić do wniosku, że zaskarżona uchwała spełnia wymogi przewidziane przepisami prawa, a powództwo M. G. jako niezasadne winno być oddalone w całości; 2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 24 §5 prawa spółdzielczego poprzez błędną jego wykładnię i niezastosowanie, a w efekcie błędne przyjęcie, że istnieją podstawy do uchylenia ww. uchwały, z uwagi na fakt, iż Rada Nadzorcza pozwanej Spółdzielni nie uzasadniła wystarczająco swojego stanowiska, podejmując zaskarżoną uchwałę, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu winna prowadzić do wniosku, że przepis ten winien mieć zastosowanie w niniejszej sprawie, a Rada Nadzorcza podejmując zaskarżoną uchwałę, wystarczająco uzasadniła swoją decyzję, a w efekcie powództwo M. G. jako niezasadne winno być oddalone w całości; 3) naruszenie przepisu art. 233 k.p.c. poprzez błędną ocenę całokształtu materiału dowodowego i błędne uznanie, że Rada Nadzorcza podejmując zaskarżoną uchwałę, nie uzasadniła wystarczająco tej uchwały, w sytuacji gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego winna prowadzić do wniosku, że powództwo jest bezzasadne; 4) naruszenie przepisu art. 49 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nie wyłączenie się Sądu pierwszej instancji, z uwagi na fakt, że powód jest biegłym sądowym z listy Sądu Okręgowego w Nowym Sączu.

W konkluzji strona apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo, na podstawie dowodów ocenionych z zachowaniem reguł wskazanych przepisem art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co pozwoliło Sądowi

Apelacyjnemu przyjąć go za własny. Zauważyć w tym miejscu należy, iż podniesiony w apelacji zarzut obrazy ww. przepisu nie dotyczył w istocie ustaleń faktycznych Sądu, lecz wyciągniętych z nich przez organ orzekający wniosków.

Za chybiony uznać należało zarzut obrazy art. 49 k.p.c. Na wstępie zauważyć wypada, iż przepisy art. 48 i nast. k.p.c. nie przewidują możliwości wyłączenia sądu. Wyłączeniu podlega jedynie konkretny sędzia, o ile względem jego osoby zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 48 i 49 k.p.c. Brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że Sędzia Sądu Okręgowego Małgorzata Franczak-Opiela podlegała wyłączeniu z mocy ustawy na podst. art. 48 k.p.c. W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji żadna ze stron nie zgłosiła także wniosku o wyłączenie tego Sędziego od rozpoznania sprawy. Niezależnie od tego, sam fakt, że powód jest biegłym sądowym z listy Prezesa Sądu Okręgowego w Nowym Sączu nie oznacza, że zaistniały okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności Sędziego w rozpoznawanej sprawie. Relacja między sędzią a biegłym zasadniczo ma charakter czysto zawodowy, wobec czego bez wskazania na konkretne okoliczności, które mogłyby poddawać w wątpliwość obiektywizm sędzięgo, nie można skutecznie powołać się na przepis art. 49 k.p.c.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się również naruszenia art. 233 §1 k.p.c. oraz wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego, kwestionując prawidłowość uzasadnienia zaskarżonej uchwały. Na wstępie zauważyć należy, iż błędna wykładnia i niewłaściwe zastosowanie to dwie odrębne postacie naruszenia prawa, które jednocześnie zajść nie mogą. Pierwsza z nich polega na błędnym zrozumieniu treści lub znaczenia przepisu prawa, zaś druga – na niewłaściwym przyjęciu lub zaprzeczeniu związku pomiędzy stanem faktycznym a normą prawną. Stosownie do art. 24 §5 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1443, dalej: prawo spółdzielcze), organ, który podjął uchwałę w sprawie wykreślenia albo wykluczenia, ma obowiązek zawiadomić członka na piśmie wraz z uzasadnieniem o wykreśleniu albo wykluczeniu ze spółdzielni w terminie dwóch tygodni od dnia podjęcia uchwały. Uzasadnienie powinno w szczególności przedstawiać motywy, którymi kierował się organ spółdzielni uznając, że zachowanie członka wyczerpuje przesłanki wykluczenia albo wykreślenia określone w statucie. Za ugruntowany w orzecznictwie uznać należy pogląd, podzielany też przez Sąd Apelacyjny, zgodnie z którym zakres kognicji Sądu rozpoznającego powództwo o uchylenie uchwał w przedmiocie wykluczenia ze spółdzielni ograniczony jest do badania tylko tych przyczyn wykluczenia, które wyraźnie w treści uchwały zostały wymienione (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2002 r., II CKN 916/00). Zwrócić należy uwagę na to, że w art. 24 §5 prawa spółdzielczego nie mówi się wprost o uzasadnieniu uchwały o wykluczeniu, lecz o piśmie zawiadamiającym o wykluczeniu wraz z uzasadnieniem. Jako że jednak uzasadnienie to ma przedstawiać motywy, którymi kierował się organ przy podejmowaniu uchwały, oczywistym jest, że w istocie mowa jest tu o uzasadnieniu uchwały. W rozpoznawanej sprawie przedstawione zostały dwa dokumenty: uchwała nr 09/2014 o wykluczeniu powoda ze Spółdzielni (k. 10) oraz pismo z dnia 27 marca 2014 r. informujące powoda o uchwale, która nota bene wraz z uzasadnieniem została dołączona do pisma (k. 28). Uzasadnienie samej uchwały, jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy było bardzo ogólne, albowiem obok podstawy prawnej, powołano się jedynie ogólnie na: używanie lokalu w sposób sprzeczny z przeznaczeniem, zaniedbywanie obowiązków prowadzące do powstawania szkód, niszczenie urządzeń przeznaczonych do wspólnego korzystania przez mieszkańców, nieudostępnianie lokalu w celu dokonania okresowego oraz doraźnego sprawdzenia stanu wyposażenia technicznego lokalu. Brak jest w tym zakresie jakiegokolwiek konkretnego przejawu zachowania powoda, które uzasadniałoby wykluczenie go ze Spółdzielni. W ocenie Sądu Apelacyjnego to właśnie uzasadnienie należało poddać badaniu pod kątem wymogów określonych w art. 24 §5 prawa spółdzielczego. Uchwała ta wraz z uzasadnieniem doręczona została powodowi, zawierała także pouczenie o sposobie jej zaskarżenia. W tej sytuacji pismo z 27 marca 2014 r. traktować należało jedynie jako informację o przeprowadzonym postępowaniu wewnątrzspółdzielczym, zakończonym wydaniem uchwały. Zauważyć przy tym należy, że powoływane pismo nie wskazywało motywów podjęcia uchwały przez Radę Nadzorczą, lecz przesłanki skierowania wniosku przez zarząd Spółdzielni. Tymczasem postępowanie o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały o wykluczeniu członka ze spółdzielni nie może sprowadzać się do ustalenia przebiegu posiedzenia organu, który taką uchwałę podjął. Celem tego postępowania jest wyjaśnienie, jakie zachowanie członka spółdzielni, określone konkretnie w uzasadnieniu uchwały, stanowiło podstawę wykluczenia ze spółdzielni, czy takie zachowanie rzeczywiście miało miejsce i odpowiada przesłankom określonym w art. 24 §2 prawa spółdzielczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2014 r., V CSK 545/13). Zestawienie treści pisma informującego o uchwale z doręczonym jednocześnie uzasadnieniem uchwały nie daje jednoznacznej

odpowiedzi, które przejawy nienależytego zachowania powoda Rada Nadzorcza uznała za podstawę wykluczenia, tym bardziej, że treść wniosku wskazywała na szerszy zakres podstaw wykluczenia, o czym świadczy użycie sformułowania „szczególnie”.

W konkluzji powyższych rozważań dojść należało do przekonania, że Sąd Okręgowy nie naruszył swoim rozstrzygnięciem przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 24 §1, 2 i 5 prawa spółdzielczego.

Odnosząc się do przyczyn wskazanych w piśmie z dnia 27 marca 2014 r. godzi się jedynie zauważyć, że trudno mówić w przypadku powoda o nieudostępnieniu lokalu w celu doraźnego lub okresowego sprawdzenia wyposażenia technicznego lokalu, co miało naruszać §9 pkt 9 i 11 statutu Spółdzielni. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że takowe zachowanie miało miejsce. Nie może tu przecież chodzić o wskazane we wniosku Kierownika Zakładu Administracji (...) z dnia 27 stycznia 2014 r. o wykluczenie powoda (k. 24) zdarzenie z 26 lutego 2012 r., gdyż w tym wypadku miała miejsce kontrola organu nadzoru budowlanego, która nie jest objęta ww. postanowieniami statutu.

Jakkolwiek też powód dokonał przeróbki instalacji co bez zgody Spółdzielni, co niewątpliwie stanowiło naruszenie §9 pkt 1 i 16 ust. 1 statutu, to zauważyć wypada, że organy nadzoru budowlanego nie zakwestionowały tego działania jako sprzecznego z prawem budowlanym. Z kolei protokół kontroli pracowników (...) S.A. wskazuje, że instalacja elektryczna w lokalu powoda funkcjonuje prawidłowo (k. 8). Natomiast pismo zarządu Spółdzielni do powoda z 10 kwietnia 2013 r. (k. 41) nie potwierdziło dokonania przez niego przeróbki instalacji c.o. w pomieszczeniu zsybowym w celu uzyskania ogrzewania swojego mieszkania. Dokładniejsza analiza ww. zachowań wymyka się jednak spod kognicji Sądów obu instancji w związku z dostrzeżonymi uchybieniami uzasadnienia uchwały wykluczającej powoda ze Spółdzielni. Na marginesie tylko zauważyć można, że wskazana w odpowiedzi na pozew przyczyna wykluczenia w postaci nieuregulowania opłaty do kosztów centralnego ogrzewania, nie została objęta nawet treścią pisma informującego o uchwale. Ponadto żądanie Spółdzielni w tym zakresie zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanej jako bezzasadną.